

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет права та міжнародних відносин

Кафедра міжнародних відносин

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ

з дисципліни

«Моделювання та прогнозування в міжнародних відносинах»

Спеціальність: 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Освітня програма: 291. 00.02. Регіональні студії

Освітній рівень: другий (магістерський)

Київ – 2022

ОПИС ПРОГРАМИ ЕКЗАМЕНУ

Київський університет імені Бориса Грінченка	Кафедра міжнародних відносин
Розробник: Ржевська Ніна Федорівна, доктор політичних наук, професор, професор кафедри міжнародних відносин	
ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ з дисципліни «Моделювання та прогнозування в міжнародних відносинах»	
Курс	I
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Освітня програма:	291. 00.02. Регіональні студії
Форма проведення:	Письмова
Тривалість проведення:	2 академічні години (1 год. 20 хв.)
Максимальна кількість балів: 40 балів	25 білетів

Форма проведення: письмова, 25 білетів по три запитання. Екзамен проводиться в університетській аудиторії у формі з використанням персональних комп'ютерів, якщо ситуація дозволяє проведення освітнього процесу очно. Якщо ж освітній процес проходить дистанційно, то екзамен проводиться онлайн в режимі відеоконференції засобами Google Meet, в такому випадку студент має вийти на відеозв'язок на платформі Hangout Meets із включеною камерою та мікрофоном.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

40-38 балів – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу, з можливими незначними недоліками;

37-35 балів – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок;

34-30 балів – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок;

29-25 балів – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності;

24-20 балів – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь);

19-1 балів – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання.

Загальна оцінка за дисципліну формується наступним чином: до середньозваженої оцінки за семестр (складається з кількості балів за кожний змістовий модуль), яка становить від 35 до 60 балів, додаються результати екзамену від 1 до 40, що загалом становить максимум 100 балів.

Компетентності, якими мають володіти студенти після вивчення дисципліни «Моделювання та прогнозування в міжнародних відносинах»:

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

СК2. Здатність приймати обгрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обгрунтовувати прийняті рішення.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ ДЛЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Розкрийте причини та значення появи прогнозування в політиці.
2. Визначте залежність ефективності зовнішньої політики держави від діяльності аналітичних та експертних центрів.
3. Вкажіть на відмінність між політичним та стратегічним прогнозуванням.
4. Охарактеризуйте основні методи стратегічного прогнозування.
5. Яким методам надають перевагу в політичному прогнозуванні?
6. Перелічіть основні напрями діяльності аналітичних і експертних центрів.
7. Які існують критерії оцінювання результатів політичного та стратегічного прогнозування?
8. Визначити передумови та етапи становлення прогнозування в політиці.
9. Розкрити суть та значення прогнозування у прийнятті внутрішньо і зовнішньополітичних рішень.
10. Показати основні напрями здійснення аналізу та прогнозування зовнішньополітичного курсу держави.
11. Встановити причини необхідності інституційного забезпечення прогнозування (створення аналітичних та експертних центрів).
12. Визначати сфери використання результатів політичних і стратегічних прогнозів у сучасних міжнародних відносинах.
13. Сформулювати критерії оцінювання результатів стратегічного прогнозування аналітичними та експертними центрами.
14. Обгрунтувати пізнавальні можливості стратегічного прогнозування.
15. Показати межі евристичності та визначення факторів ризику в застосуванні методів прогнозування аналітичними та експертними центрами;
16. Встановити залежність якості прогнозування від науково-технічного потенціалу держави.
17. Визначте можливості здійснення прогнозування українськими аналітичними та експертними центрами.
18. Показати необхідність і значення рейтингового оцінювання діяльності міжнародних аналітичних та експертних центрів.
19. Визначте місце системності в обгрунтуванні політичного аналізу та прогнозування.
20. Розкрийте роль прогнозування у забезпеченні політичних рішень.

21. Якими особливими рисами характеризуються аналітичні центри США?
22. Розкрийте основні підходи до визначення «мозкових центрів».
23. Вкажіть на особливості застосування методів політичного аналізу та прогнозування аналітичними та експертними центрами зовнішньополітичної діяльності.
24. Покажіть роль «мозкових центрів» в політичному прогнозуванні.
25. Що передбачає внутрішньополітичне прогнозування?
26. На яких проблемах зосереджене зовнішньополітичне прогнозування?
27. Які прогнози називають пошуковими?
28. У чому особливість нормативних прогнозів?
29. Які прогнози розрізняють за часовими параметрами?
30. Які є принципи дослідження процедури майбутнього?
31. У чому суть методу порівняльного аналізу?
32. Розкрийте метод моделювання.
33. Які розрізняють типи моделювання?
34. Охарактеризуйте методи екстраполяції та інтерполяції.
35. У чому особливість методу спостереження?
36. Коли використовують метод опитування в політичному прогнозуванні?
37. У чому особливість методу експертного оцінювання?
38. Коли використовують метод історичної аналогії в прогнозуванні?
39. У яких випадках доречним є метод колективної генерації ідей?
40. На якому принципі ґрунтується метод колективної генерації ідей?
41. Що таке зворотній «мозковий штурм»?
42. Що передбачає тіньовий «мозковий штурм»?
43. Що є головним у човниковому «мозковому штурмі»?
44. Перелічіть основні особливості методу «Делфі».
45. Чому метод «Делфі» передбачає анонімність учасників?
46. Коди використовують метод сценаріїв?
47. Розкрийте у чому особливість SWOT-аналізу.
48. Що таке аналітична записка і яке її значення для побудови прогнозу?
49. Чому прогнозування є чинником оптимізації соціально-політичного розвитку?
50. Що таке прогноз. У чому різниця між передбаченням і прогнозом?

Перелік рекомендованої літератури та навчальних матеріалів.

Рекомендована література:

1. Горбатенко В. Футурологія і політика: монографія/В. Горбатенко. – Київ: Академвидав, 2019. – 288 с.
2. Петренко І. Аналітичні центри як суб'єкти формування публічної політики: монографія. Київ: Видавець Вадим Карпенко, 2018. 300 с.
3. Ржевська Н.Ф. Політичний аналіз і стратегічне прогнозування в США: інституційний вимір / Н.Ф.Ржевська. – Дрогобич: Коло, 2012. – 255 с.
4. Аналіз державної політики в Україні: навчальна дисципліна, сфера професійної діяльності, галузь прикладних досліджень : зб. документів і матеріалів / [укл.: О.І.Кілієвич, В.В.Терличка]. – К. : «К.І.С.», 2004. – 210 с.
5. Браун П. Посібник з аналізу державної політики / Браун П. – К. : Основи, 2000. – 243 с.

6. Веймер Д. Аналіз політики. Концепції і практика / Д.Веймер, Е. Вайнінг. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 1998. – 360с.
7. Горбатенко В. П. Політичне прогнозування: Теорія, методологія, практика / Горбатенко В. П. – К. : Генеза, 2006. – 400 с.
8. Ржевська Н.Ф. Рейтингова модель як форма оцінки аналітичних центрів: про деякі індекси рейтингу / Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія: зб. наук. праць. – 2016. – Вип.17. – С. 250- 258.
9. Ржевська Н.Ф. Стратегічні прогнози щодо перспектив стратегічного партнерства для України/ Актуальні проблеми міжнародних відносин: Зб. наук. праць.- Вип.137.- КНУ імені Тараса Шевченка,2018.
10. Кальниш Ю.Г. Політична аналітика в державному управлінні: теоретико-методологічні засади / Кальниш Ю. Г. – К.: Вид-во НАДУ, 2006. – 272 с.
11. Коваленко А. О. Політичний аналіз і прогнозування / Коваленко А. О. – К. : Науковий світ, 2002. – 201 с.
12. Ржевська Н.Ф. Стратегічне прогнозування зовнішньої політичної політики: теоретичний дискурс / Регіональні стратегії США і Європи: зовнішньополітичний і безпековий вимір. Монографія. Київ: Центр вільної преси, 2016. – 528 с.

Інші навчальні матеріали:

1. Конспекти лекцій.
2. Доповіді та презентації на семінарських та практичних заняттях.
3. Виконані завдання під час виконання групової проєктної роботи.

Зразки білетів

I.

1. Назвіть спільне та відмінне між політичним та стратегічним прогнозуванням.
2. Визначте особливості пошукових прогнозів.
3. Вкажіть у яких випадках в політичному прогнозуванні доречним є метод математичного моделювання.

II.

1. Охарактеризуйте метод експертного оцінювання та його значимість в політичному прогнозуванні.
2. Визначте роль прогнозів у прийнятті політичних рішень.
3. Охарактеризуйте методи інтерполяції та екстраполяції та покажіть на прикладі конкретні випадки їхнього використання.

Програма екзамену розглянута і затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин. Протокол № 4 від 11 листопада 2022 р.

Завідувач кафедри

В.М. Яблонський